

**Силабус курсу «Скарги і звернення: практикум з написання»
2026/2027 навчального року**

Назва дисципліни	Скарги і звернення: практикум з написання
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Січових Стрільців 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра конституційного права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Загальноуніверситетська навчальна дисципліна для всіх спеціальностей
Викладачі дисципліни	Чорненький Віталій Ігорович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного права
Контактна інформація викладачів	vitaliy.chornenkyy@lnu.edu.ua , https://law.lnu.edu.ua/employee/chornenkyj-vitalij-ihorovych , кафедра конституційного права, ауд. 507
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або телефонувати на кафедру +380322394161.
Сторінка дисципліни	
Інформація про дисципліну	<p>Навчальна дисципліна має практико-орієнтований характер і спрямована на формування у студентів прикладних навичок підготовки, структурування та юридично коректного формулювання скарг, заяв, звернень та інших письмових комунікацій із органами публічної влади та судовими органами.</p> <p>Курс поєднує:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналіз нормативного регулювання інституту звернень і скарг; • розбір типових практичних помилок; • інтенсивний практикум з написання процесуальних і непроцесуальних документів.
Коротка анотація дисципліни	<p>Курс «Скарги і звернення: практикум з написання» спрямований на розвиток у студентів навичок юридичного письма в сфері реалізації та захисту прав людини. У межах курсу розглядаються звернення громадян, адміністративні скарги, заяви, клопотання, запити, електронні петиції, а також звернення до міжнародних та квазісудових органів.</p> <p>Особлива увага приділяється мові, стилю, аргументації та структурі документів, а також практичним аспектам ефективної комунікації з органами влади.</p>
Мета та цілі дисципліни	<p>Метою курсу є формування у студентів стійких практичних навичок підготовки якісних, юридично коректних та ефективних скарг і звернень як інструменту захисту прав та законних інтересів особи.</p> <p>Цілі курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомити студентів з нормативними засадами інституту звернень і скарг;

	<ul style="list-style-type: none"> • сформувати навички юридичного письма в адміністративно-правовій сфері; • навчити логічно структурувати правову позицію; • розвинути здатність адаптувати стиль документа до адресата; • сформувати критичне розуміння ефективності різних форм звернень.
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України: Стаття 40. – К.: Парламентське видавництво, 1996 (зі змінами) 2. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/393/96-вп 3. Гайович Г. В. Українська мова: офіційно-діловий та науковий стилі: навч. посібник. – К.: ІДУ НД ЦЗ, 2024. – 228 с. 4. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення: навч. посібник. – К.: Алерта, 2025. – 314 с. 5. Democracy Index 2024: What’s wrong with representative democracy? URL : https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2024/ <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Берроуз Г. Демократія: від теорії до практики : підручник курсу. Київ : Міжнародна фундація виборчих систем, 2020. 288 с. 7. Вирішення виборчих спорів : підручник / Ю. Г. Барабаш [та ін.] ; ред. Ю. Г. Барабаш ; Міжнар. фундація вибор. систем, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Київ : АК-ГРУП, 2023. - 416 с. 8. Кацавець Р. С. Українська мова: усна і писемна (ділове спрямування): навч. посібник. – К.: Алерта, 2020. – 280 с. 9. Постанова КМУ «Про затвердження Інструкції з діловодства за зверненнями громадян...» від 14.04.1997 № 348 URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/348-97-п 10. Особливості реалізації конституційного права направляти письмові звернення: роз’яснення Уповноваженого ВРУ з прав людини. – К., 2022. – 2 с. URL: https://ombudsman.gov.ua/storage/app/media/ <p>Інтернет джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Президент України. URL: https://www.president.gov.ua/ 2. Верховна Рада України. URL: http://www.rada.gov.ua 3. Кабінет Міністрів України. URL: http://www.kmu.gov.ua 4. Конституційний Суд України. URL: http://www.ccu.gov.ua/ 5. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : https://reyestr.court.gov.ua/ 6. Український часопис конституційного права. URL : https://www.constjournal.com/ 7. WikiLegalAid : довідково-інформаційна платформа правових консультацій. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/.
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	Після завершення курсу студент здатен: <ul style="list-style-type: none"> • готувати юридично коректні звернення та скарги;

	<ul style="list-style-type: none"> • формулювати чітку і аргументовану правову позицію; • добирати належну форму та стиль письмового звернення; • аналізувати типові помилки у скаргах і заявах; • оцінювати ефективність обраного механізму захисту прав.
Ключові слова	звернення громадян, скарга, заява, адміністративне оскарження, юридичне письмо, захист прав людини
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних занять, виконання письмових робіт.
Теми	<p>Тема 1. Право на звернення: конституційні та законодавчі засади</p> <p>Тема 2. Види звернень і скарг: класифікація та правові наслідки</p> <p>Тема 3. Структура юридичного звернення: логіка і стиль</p> <p>Тема 4. Адміністративна скарга: вимоги, аргументація, типові помилки</p> <p>Тема 5. Заяви, клопотання, запити: практичні відмінності</p> <p>Тема 6. Електронні звернення та петиції</p> <p>Тема 7. Скарги до судових органів</p> <p>Тема 8. Аналіз і редагування реальних прикладів звернень</p>
Підсумковий контроль, форма	залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти не потребують спеціальних знань. Разом з тим, бажаним є наявність у студентів базових знань з правознавства та ділової української мови на рівні середньої школи
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, дискусія, метод «мозкового штурму», кейс-метод, робота у малих групах та інші.
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни, вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні заняття (поточний контроль) : 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів: 50; • контрольні заміри (модуль): 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи.</p> <p>Академічна доброчесність: очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі</p>

	<p>студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати практичні заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку</p>	<p>Окремих питань для підготовки до заліку не передбачено з огляду на специфіку оцінювання навчальної дисципліни.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>